

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

21 Ekim 2019

Sayı :30824082-610 246036
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

-Liste (5 Adet- 5 Sayfa)

-Cevap Yazısı (62 Adet, 131 Sayfa)

7/4553 GK 31	7/12308 GK 143
7/6138 GK 59	7/12415 GK 143
7/6140 GK 59	7/12507 GK 143
7/9083 GK 101	7/12724 GK 145
7/9283 GK 101	7/12725 GK 145
7/9569 GK 108	7/12732 GK 145
7/10019 GK 108	7/13099 GK 147
7/10416 GK 119	7/13564 GK 10
7/10156 GK 119	7/13699 GK 10
7/10306 GK 123	7/13831 GK 10
7/10462 GK 123	7/13833 GK 10
7/11504 GK 135	7/14036 GK 11
7/11776 GK 142	7/14037 GK 11
7/11780 GK 142	7/14182 GK 11
7/11849 GK 142	7/14326 GK 11
7/11981 GK 143	7/14327 GK 11

7/14330 GK 11
7/14434 GK 11
7/14645 GK 11
7/15133 GK 11
7/15135 GK 11
7/15237 GK 11
7/15602 GK 12
7/15607 GK 12
7/16172 GK 12
7/16360 GK 12
7/16361 GK 12
7/16441 GK 12
7/16570 GK 12
7/16571 GK 12
7/16579 GK 12
7/16754 GK 12
7/16765 GK 12
7/16769 GK 12
7/17096 GK 12
7/17097 GK 12
7/17098 GK 12
7/17246 GK 12

7/17247 GK 12
7/17843 GK 12
7/18290 GK 12
7/18293 GK 12
7/18429 GK 14
7/18551 GK 15
7/18696 GK 15
7/18221 GK 101

**MANİSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN AHMET VEHBİ BAKIROĞLU'NUN
TBMM 7/12507 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Sağlık ve çevre alanında örgütlü olan sivil toplum kuruluşları tarafından oluşturulan “Temiz Hava Hakkı Platformu”nun 2016 ile 2018 yılları arasında “Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri” raporuna göre, 81 ilin yarısından fazlasının kirli hava soluduğu, sadece 2017 yılında 52 bin kişi kirli hava yüzünden öldüğü belirtilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre dünyada her yıl toplam 8 milyon insan iç ve dış ortam hava kirliliğinin yol açtığı hastalıklar nedeniyle erken ölmektedir. Kirli hava kaynaklı en fazla ölüm sıralamasında ilk üç sırayı İstanbul Bursa ve Ankara almıştır. Dünya Sağlık Örgütü’nün önerdiği değerleri karşılayan yani havası en temiz tek il Ardahan ve hava kalitesi en düşük ilimiz Kahramanmaraş olmuştur. Son 3 yıldır 16 ilde hava kalitesinde hiçbir iyileşme olmadığı ve ciddi hava kirliliği yaşandığı belirtilen raporda, havası en kirli illerin başında; Manisa ile birlikte, Afyon, Ankara, Burdur, Bursa, Çorum, Denizli, Erzincan, Mersin, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Niğde, Osmaniye, Sakarya ve Sivas gelmektedir. 2017 yılında hava kirliliği Dünya Sağlık Örgütü’nün önerdiği kılavuz değerlere indirilseydi Türkiye’de yaşanan ölümlerin yaklaşık %13’ü önlenebileceği ifade edilmiştir. Bursa Merkez ve Elbistan’da yaşayanlar neredeyse tüm yıl (300 günden fazla) boyunca sınır değerlerin üzerinde kirli hava soluduğu, Türkiye’de 2018 yılında yeterli ölçüm yapılan 163 istasyonun %96,3’ünde yıllık kirlilik ortalamasının DSÖ limitlerinin üzerinde kirli olduğunun görüldüğü, daha vahimi ise 2018 yılında ölçümler yetersiz olduğundan her 10 ilden 1’inde yaşayanların nasıl bir hava soluduğunu bilmediği (Eskişehir, Bolu, Kastamonu, Kırıkkale, Kütahya, Muş, Şırnak ve Uşak) rapora yansımıştır. Kirli havanın çocuklarda düşük doğum ağırlığı, otizm, diyabet (Tip 1), ani bebek ölümü sendromu, astım, KOAH, bronşiolit ve bronşit gibi solunum hastalıkları, zatürre, bebek ölümü ve zeka geriliği gibi sağlık sorunları ile ilişkili olduğunun kanıtlandığı belirtilmiştir. Havası en kirli iller arasında 4. sırada olan Manisa ilimiz de durum hiç iç açıcı değildir. Manisalılar 272 gün, Somalılar ise 224 gün kirli hava solumuşlardır. 2017 yılında hava kirliliği nedeniyle en fazla ölümün yaşandığı iller sıralamasında Manisa; İstanbul, Bursa, Ankara, İzmir ve Konya’nın ardından altıncı sıradadır. Manisa’da hava kirliliğine atfedilen ölüm sayısı ortalama 1.957 kişidir. Aynı şekilde kadınlardaki düşük oranı 100 binde 213,6’dır. Havası en kirli bölgelerdeki kirlilik nedenlerinin başında sanayi kuruluşları ve kömürle çalışan elektrik santralleridir. 19,9 GW kurulu güce sahip 27 kömürlü termik santraline, 58 tane daha eklenerek ve 33,4 GW kurulu güç hedeflenmektedir. Gerekli tedbirler alınmadığından hava kirliliği açısından durum çok vahim hale gelecektir. Manisa’daki sanayi kuruluşları ve Soma’daki termik santraller kirliliğin asıl sorumlularıdır. Havası en kirli ilçemiz Soma’da bulunan “hava kalitesi izleme istasyonunun” 2017 yılında neredeyse hiç çalıştırılmadığı, 2018 yılında ise yapılan ölçümlerde yıllık kükürt dioksit oranının normalin 4 katı fazla olduğu gerçeği kabul edilemez bir durumdur.

Bunlara göre;

- 1) Temiz Hava Hakkı Platformu tarafından yayınlanan “Hava kirliliği ve Sağlık Etkileri Kara Raporu” verileri bakanlığınız tarafından incelenmiş midir? Bakanlığınızın bu konuda bir çalışması var mıdır?
- 2) Hava kirliliği ve Sağlık Etkileri Kara Raporundaki veriler, bakanlığınız resmi verileri ile uyuyor mu?
- 3) Söz konusu raporda geçen, Manisa’nın havası en kirli ilçesi Soma’da bulunan “hava kalitesi izleme istasyonunun” 2017 yılında neredeyse hiç çalıştırılmadığı, 2018 yılında ise yapılan ölçümlerde yıllık kükürt dioksit oranının normalin 4 katı fazla olduğuna ilişkin ifadeler doğru mudur?
- 4) Doğru ise gerekli tedbirler neden alınmamıştır?
- 5) Kirliliğe neden olan Soma termik santrallerinde ve Manisa’daki sanayi kuruluşlarında kirliliği önleyecek tedbirler neden alınmamıştır?
- 6) 2010-2019 yılları arasında Manisa genelinde sanayi kuruluşları, maden ocakları ve termik santrallerden kurallara uymayanlara adli ve idari yatırım uygulanmış mıdır? Bunlardan faaliyeti durdurulanlar var mıdır? Uygulandı ise kurum ve kuruluşların isimleri nedir?

CEVAP:

1,2,3,4- Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında hava kalitesi izleme istasyonlarının elde edilen veriler aylık ve yıllık bültenler şeklinde kamuoyu bilgisine sunulmaktadır. Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri Kara Raporundaki veriler Bakanlığımız tarafından incelenmiş olup, söz konusu rapordaki verilerde tutarsızlıklar bulunmaktadır. Ulusal Hava Kalitesi Ölçüm Ağına bağlı olan istasyonlardan alınan verilere www.havaizleme.gov.tr adresinden ulaşılabilir.

Diğer taraftan, Manisa İli için 2014-2019 yıllarını kapsayan Temiz Hava Eylem Planı hazırlanmış olup, Temiz Hava Eylem Planlarının uygulanması süreci altı aylık dönemler halinde Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) yazılımı aracılığıyla takip edilmektedir. Manisa İlinde hava kirliliğinin azaltılmasına yönelik olarak 18 adet eylem belirlenmiş olup, eylem planı 2019 yılı sonuna kadar güncellenerek uygulanmaya devam edilecektir.

5- Bakanlığımızca gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları yürütmekle yükümlüdür. Manisa İli, Soma İlçesinde bulunan termik santral projesinin ÇED süreçleri de yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde değerlendirilerek Bakanlığımızca ÇED Olumlu Kararı verilmiştir. Kurulması planlanan termik santral projeleri kapsamında, aynı bölgede planlanmış ve/veya söz konusu projeden önce ÇED Olumlu Kararı almış olan diğer termik santral projeleri de göz önünde bulundurularak, "kümülatif etkilerin belirlenmesi" doğrultusunda gerekli değerlendirmeler yapılmıştır. Yürütülen ÇED sürecinde, olumsuz etkilerin giderilmesi için alınacak önlemler çevre mevzuatı çerçevesinde öngörülen modelleme çalışmaları ile desteklenerek hazırlanan tüm raporlar ilgili resmi kurumlardan alınan veriler ile bilimsel kuruluşların çalışmaları kapsamında şekillendirilmektedir.

Bu kapsamda; Manisa İlinde bulunan Bakanlığımız tarafından ÇED Olumlu Kararı verilmiş termik santral projesi için hava kalitesi modelleme çalışmaları yürütülerek tesisin etki alanı içerisindeki hava kirlenmesine katkı değerleri (HKKD) ile hava kalitesi değerleri hesaplanarak mevzuattaki sınır değerlerle karşılaştırılmıştır. Termik santrallerde, yanma sonucu oluşan gazların içerdiği uçucu küllerin atmosfere atılarak çevre kirliliğine neden olmasını önlemek için yüksek verimli "Elektrostatik Filtreler" kullanılabilmektedir. Kömür yakıldığında oluşacak SO₂ konsantrasyonunu "Sanayi kaynaklı hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği"nde belirlenen sınır değerlerin altına çekebilmek için Baca Gazı Desülfürizasyon (FGD) ünitesi kurulmaktadır. Baca gazındaki NO_x emisyonlarının da yönetmelik sınır değerlerinin altında kalması içinde Baca Gazı Azot Oksitleri Giderme Sistemi (DENOX) yerleştirilmektedir.

Ayrıca, 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununun Geçici 8. Maddesi'nde özelleştirilen ve özelleştirme kapsamına alınan termik santrallere çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanması amacıyla 31/12/2019 tarihine kadar süre tanınmaktadır. Bu kapsamda uygulanacak usul ve esaslar "6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununun Geçici 8 İnci Maddesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği" ile belirlenmiştir. Bu itibarla, Soma Termik santrali tarafından çevre mevzuatına uyuma yönelik hazırlanan iş termin planının, "6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununun Geçici 8 inci maddesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği" çerçevesinde oluşturulan Komisyon tarafından incelenmesine başlanmıştır. Bu kapsamda, Soma Termik santralinin 31.12.2019 tarihine kadar geçici faaliyet belgesi/çevre izni veya çevre izin ve lisans belgesi almış olması gerekmektedir.

6- 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili Yönetmelikleri gereğince Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüzce hem ani hem de planlı denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde Mevzuata aykırı hususların tespit edilmesi durumunda idari yaptırımlar uygulanmaktadır. Bu çerçevede Manisa İli sınırları içerisinde 2015-2019 yılları arasında ani, planlı ve şikayete konu olmak üzere 4034 adet tesise denetim yapılmış, 379 adet tesise idari yaptırım uygulanmış ve söz konusu tesislere 9.662.976,34 TL idari para cezası uygulanmıştır. İlave olarak Manisa İli sınırları içerisinde 2016 -2019 tarihleri arasında madencilik ve sanayi sektöründe olmak üzere 12 adet tesise durdurma işlemi tesis edilmiştir.

